

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

26 май 2015 г. – Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Коя е североизточната граница на създадената през 681 г. българска държава?

- А) р. Дунав
- Б) Карпатите
- В) Стара планина
- Г) р. Днестър

2. Кой от посочените български владетели подписва 30-годишен мирен договор с Византия?

- А) хан Крум
- Б) хан Омуртаг
- В) цар Симеон
- Г) цар Асен

3. Името на кой български владетел трябва да се постави на празното място в откъса от историческия извор?

„В лето 6738, индикт 3 аз, ..., в Христа боговерен цар и самодържец на българите.....излязох на война...и. разбих гръцката войска, а самия цар кир Тодор Комнин взех в плен... И цялата му земя от Одрин и до Драч превзех...“

- А) Иван Асен II
- Б) Иван Александър
- В) Иван Шишман
- Г) Иван Срацимир

4. Коя битка НЕ е означена върху линията на времето?

- А) на цар Михаил III Шишман при Велбъжд
- Б) на цар Иван Александър при Русокастро
- В) на цар Калоян при Одрин
- Г) на цар Иван Асен II при Клокотница

5. Краят на управлението на цар Иван Асен II съвпада с нашествието в Европа на:

- А) аварите
- Б) куманите
- В) татарите
- Г) хазарите

6. Кое от изброените понятия НЕ е свързано с развитието на културата?

- А) амулет
- Б) ктитор
- В) меценат
- Г) фреска

7. Кое монашеско учение се възприема от Константинополската и Българската църква като официална доктрина през XIV в.?

- А) адамитство
- Б) варлаамитство
- В) исихазъм
- Г) отшелничество

8. Кое определение отговаря на съдържанието на понятието *хрисовул*?

- А) колективна писмена молба до официалната власт
- Б) официална грамота, подпечатана със златен владетелски печат
- В) официално писмено дипломатическо обръщение на една държава към друга
- Г) писмена заповед със силата на закон

9. Кой е водач на антиосманското въстание на българите през 1689 г.?

- А) Тодор Балина
- Б) Дионисий Рали
- В) Петър Богдан
- Г) Карпош

10. Кое твърдение НЕ отразява външен фактор, повлиял на Българското възраждане?

- А) Османската империя се „отваря“ за европейското влияние.
- Б) Разширяват се търговските контакти на Османската империя с големите европейски държави.
- В) Засилва се чуждото културно влияние и проникване в империята.
- Г) Османската империя се отличава със своя икономически и социален модел.

11. Коя българска емигрантска организация през 1867 г. споделя идеята за изграждане на Южнославянско царство под скиптъра на сръбската династия?

- А) Добродетелната дружина
- Б) Тайният български централен комитет
- В) Вътрешната революционна организация
- Г) Българският революционен централен комитет

12. Кой от направените изводи въз основа на информацията от текста разкрива характера на отношенията между варненци през Възраждането?

„Варна има 13 хиляди жители, от които половината са турци, а другите – християни... Българите са се смесили с гърците... Всеки говори своя роден език. Гърците са основали много свои училища... турският език е официалният. Той се усвоява лесно благодарение на дружжелюбните отношения между различните народности...“

- А) Християнството е религията на половината варненци.
- Б) Българите и гърците говорят на своя роден език.
- В) Официалният език в града е турският.
- Г) Населението във Варна съжителства мирно.

13. Кое събитие се случва през 1846 г.?

- А) В Габрово отваря врати първото светско училище.
- Б) В Лайпциг е издаден първият български вестник.
- В) В Шумен е създаден първият ученически духов оркестър.
- Г) В Цариград е осветен храмът „Свети Стефан“.

14. Поводът Георги Раковски да създаде своя Втори (Белградски) план за освобождение на България е:

- А) турско-черногорският конфликт от пролетта на 1858 г.
- Б) сръбско-турският конфликт от началото на 60-те години
- В) освободителното въстание на о. Крит от 1866 г.
- Г) превратът на румънските либерали срещу княз Куза през 1866 г.

15. Общото между Иван Денкоглу, д-р Петър Берон и Евлоги Георгиев е, че те са:

- А) дарители
- Б) композитори
- В) драматурзи
- Г) художници

16. Откъсът от историческия източник разкрива идейните възгледи на:

„Там, дето живее българинът – в България, Тракия, Македония. Па и от каквато и да е народност да живеят в тоя наш рай, ще бъдат равноправни с българинът във всичко. Ще имаме едно знаме, на което ще пише: свята и чиста република.“

- А) Георги Раковски
- Б) Любен Каравелов
- В) Васил Левски
- Г) Христо Ботев

17. Кои две епархии се присъединяват към Българската екзархия през 1874 г.?

- А) Скопска и Охридска
- Б) Битолска и Велешка
- В) Неврокопска и Нишка
- Г) Одринска и Костурска

18. Кого назначава за министър-председател княз Александър I на 5 юли 1879 г.?

- А) Петко Каравелов
- Б) Стефан Стамболов
- В) Тодор Бурмов
- Г) Драган Цанков

19. Откъсът от историческия източник съдържа информация за:

„Чл. 5. На деца от двата пола на възраст от 12 до 15 години се забранява да работят повече от 8 часа на денонощието; на жени от каквато и да било възраст се забранява да работят повече от 10 часа на денонощие.“

- А) пълна забрана на женския и детския труд в промишлеността
- Б) защита на женския и детския труд
- В) въвеждането на 10-часов работен ден за децата
- Г) възможностите децата и жените да работят без ограничения

20. Според Търновската конституция Обикновеното народно събрание има право да:

- А) разглежда и променя Конституцията
- Б) предлага и обсъжда законопроекти
- В) избира българският владетел
- Г) гласува териториални промени

21. Коя е вярната хронологична последователност на събитията?

1) Ньойски мирен договор; 2) пробивът при Добро поле; 3) включването на България в Първата световна война; 4) абдикация на цар Фердинанд

- А) 4, 2, 1, 3
- Б) 1, 3, 4, 2
- В) 3, 2, 4, 1
- Г) 2, 1, 4, 3

22. Кой член от Закона за народното просвещение (1891) съдържа информация за видовете училища в България?

„ Чл. 6. Училищата в Българското княжество се разделят на народни... и на частни...

Чл. 7. В народните училища се приемат децата на всички жители в държавата без разлика на вяра и народност.

Чл. 8. Началното учение е задължително и безплатно за всички поданици в държавата.

Чл. 9. Всички деца на възраст от шеста навършена до включително дванадесетата година са длъжни да следват курса на началното училище.“

- А) Чл. 6
- Б) Чл. 7
- В) Чл. 8
- Г) Чл. 9

23. Константин Стоилов е основател и лидер на:

- А) Демократическата партия
- Б) Радикалната партия
- В) Либералната партия
- Г) Народната партия

24. През кой период в България управлява вторият кабинет на Демократическия сговор?

- А) 1920 – 1923 г.
- Б) 1923 – 1926 г.
- В) 1926 – 1931 г.
- Г) 1931 – 1934 г.

25. Рангът на Българската православна църква след 1953 г. е:

- А) екзархия
- Б) патриаршия
- В) архиепископия
- Г) епископия

26. Великото народно събрание е свикано през 1990 г., за да:

- А) изработи Конституция на Република България
- Б) избере президент на Република България
- В) реши излизането на България от Варшавския договор
- Г) избере нов състав на Конституционния съд

27. С подписването на кой мирен договор се уреждат отношенията между Германия и държавите от Антантата?

- А) Версайския
- Б) Трианонския
- В) Сенжерменския
- Г) Севърския

28. В кои държави през 20-те и 30-те години на XX век парламентарната демокрация се запазва като основен принцип в управлението?

- А) Франция и САЩ
- Б) Великобритания и Испания
- В) Италия и Португалия
- Г) Чехословакия и Германия

29. През втората половина на 80-те години на XX в. международният авторитет на България намалява поради:

- А) обвързаността на външната политика със Западна Европа
- Б) насилствената смяна на имената на българските мюсюлмани
- В) икономическите затруднения на страната
- Г) влошените отношения между страните-членки на Съвета за икономическа взаимопомощ

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската история:

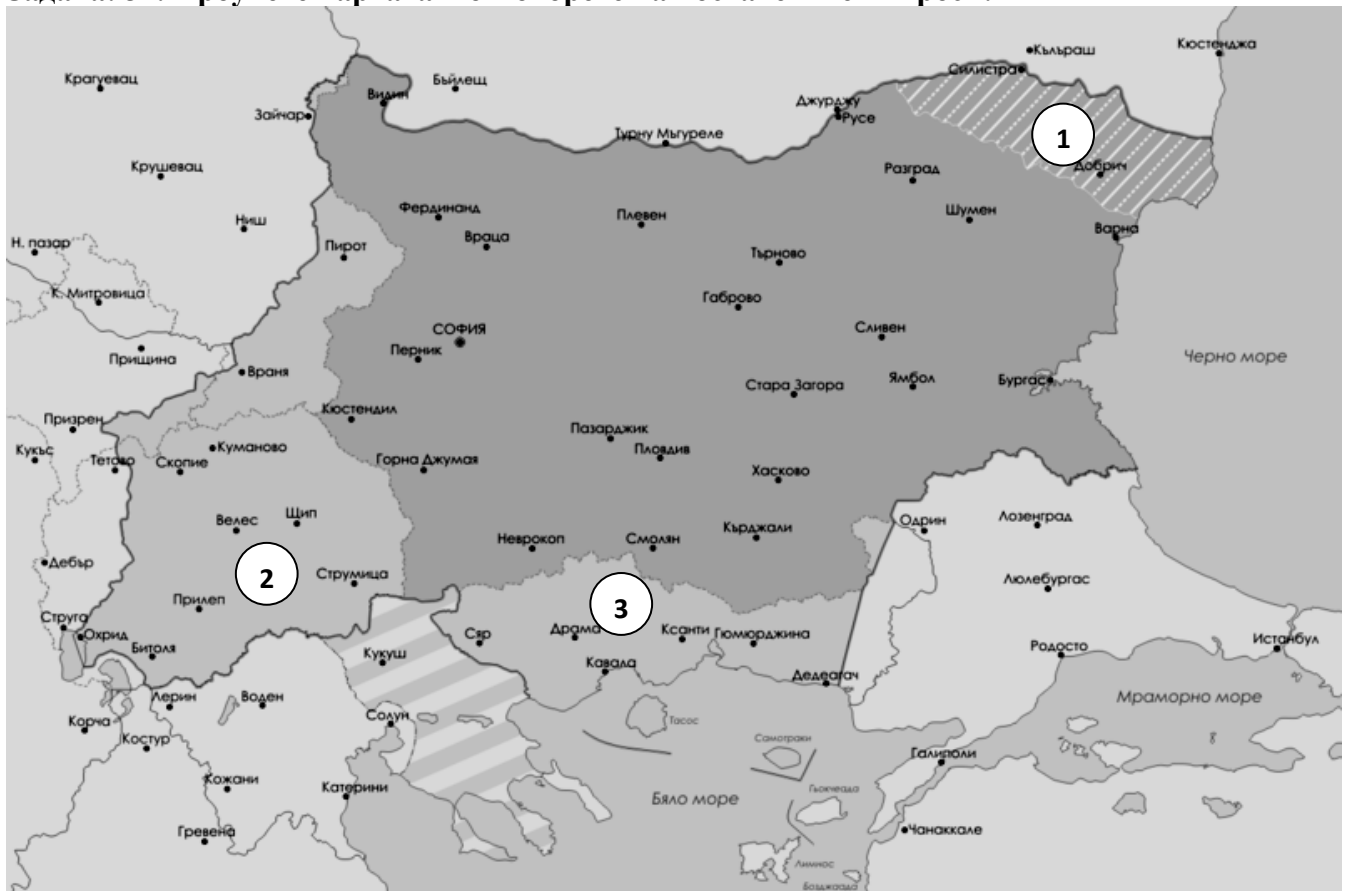
- А) въстание
- Б) монотеизъм
- В) окупация

36. Прочетете внимателно откъса от Султанска заповед от и отговорете на поставените въпроси:

„Когато се разбра, че раята от Чипровци, който е хас с 380000 аспри на пашовия [софийски] санджак, е напуснала пътя на покорството и въстанала, тя биде изцяло разпръсната и досега селата ѝ са разорени. От направените на няколко пъти разследвания излиза, че там сега нямало нито един човек от раята, селата им били разрушени и опустошени.“

- А) За кое събитие от българската история се отнася текстът? През коя година се е състояло събитието?
- Б) Какви са последиците за населението от това събитие?
- В) Напишете понятието от текста, чието съдържание означава *основна военно-административна единица в Османската империя*

Задача: 37. Проучете картата и отговорете на поставените въпроси:

- А) За кой период от историческото развитие на България се отнася картата?
- Б) Как се нарича областта, обозначена с цифра 1 и кога е включена отново в пределите на България?
- В) Кои са териториите, обозначени с цифрите 2 и 3?

38. Разгледайте изображението и изпълнете поставените задачи:

А) Какво представлява изображението и кой е изобразен на него?

Б) При управлението на кой български владетел е създадено? С какъв термин се обозначават културните постижения на българите от този период?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как наследниците на хан Крум утвърждават българското ханство през първата половина на IX век?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. При какви обстоятелства хан Омуртаг се възкачва на престола?
2. С какво се характеризира външната политика на хан Омуртаг?
3. С какво се характеризира вътрешната политика на хан Омуртаг?
4. Как наследниците на хан Омуртаг продължават неговата политика?
5. Какви са резултатите от управлението на хан Омуртаг и наследниците му за по-нататъшното развитие на българската държава?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 26 МАЙ 2015 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Г	1
2.	Б	1
3.	А	1
4.	А	1
5.	В	1
6.	А	1
7.	В	1
8.	Б	1
9.	Г	1
10.	Г	1
11.	А	1
12.	Г	1
13.	Б	1
14.	Б	1
15.	А	1
16.	В	1
17.	А	1
18.	В	1
19.	Б	1
20.	Б	1
21.	В	1
22.	А	1
23.	Г	1
24.	В	1
25.	Б	1
26.	А	1
27.	А	1
28.	А	1
29.	Б	1
30.	В	1

Задача 31. – 3 точки

- А) Тодор Бурмов
- Б) Драган Цанков
- В) Петко Каравелов

Задача 32. – 3 точки

- А) патриарх Евтимий (Св. Патриарх Евтимий)
- Б) поп Харитон (Харитон Станчев Халачев)
- В) Хари Труман

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) издаване на в. „Свобода“	Любен Каравелов	XIX
Б) първа печатна книга на кирилица „Абагар“	Филип Станиславов	XVII
В) старобългарски книжовник, направил описание на владетелския дворец в „Шестоднев“	Йоан Екзарх	IX – X

Задача 34. – 3 точки

- А) интеграция
- Б) рецесия
- В) конфискация

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) въстанието на: Петър Делян и Алусиан, Асен и Петър, Ивайло, Априлско въстание
- Б) християнство
- В) управлението на области извън Царство България по време на участието на страната като съюзник на Германия във Втората световна война

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) Чипровско въстание; 1688 г.
- Б) населението е разпръснато; селата са разорени, разрушени и опустошени
- В) санджак

Задача 37. - 5 точки

- А) България по време на Втората световна война
- Б) Южна Добруджа; 1940 г.
- В) Вардарска Македония и Беломорска Тракия

Задача 38. - 4 точки

- А) икона (керамична икона); св. Теодор Стратилат**
Б) цар Симеон; „Златен век“

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Как наследниците на хан Крум утвърждават българското ханство през първата половина на IX век?

1. При какви обстоятелства хан Омуртаг се възкачва на престола? – **4 точки**
2. С какво се характеризира външната политика на хан Омуртаг? – **9 точки**
3. С какво се характеризира вътрешната политика на хан Омуртаг? – **8 точки**
4. Как наследниците на хан Омуртаг продължават неговата политика? – **8 точки**
5. Какви са резултатите от управлението на хан Омуртаг и наследниците му за по-нататъшното развитие на българската държава? – **6 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.